

ЧЛЕНСТВО ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ

АТЛЕНТИК СІТІ. — Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, ствердив, що в останній півтора року ця організація збільшилася на який мільон членів. Сталося це в тім самім часі, коли якіх 900,000 членів перейшли на сторону Джана Луїса, себто до Комітету Промислової Організації. Грін заявив, що якщо не було роздору між Федерацією і Комітетом, то організація робітництва поступала б іще скорше. А так ця боротьба деморалізує робітництво.

Розростається розбиванням.

Далі подав Грін, що Комітет Промислової Організації розвивається таким способом, що розбиває вже організовані автомобільних робітників, говорив Грін, то їх всеодно булаб організувала Федерація.

ЦЕРКВИ ПРО РОБІТНИЧІ СПРАВИ.

НЮ ЙОРК. — Федерел Кавнсиф оф дї Чорчес оф Крайст" проголосила свою річну проклямацію, яка звичайно появляється під „Лейбор Дей". У тій проклямації стверджується, що організація робітництва поступає вперед. Та все це не є так, як повинно бути, бо робітництво ще не має у суспільному житті такого голосу, який йому належить. Все ще є такі, що не хочуть розуміти науки Христа, що „всі люди є дітьми Бога". Бо якщо було таке розуміння, то певно, що співжиття між робітниками і працевластцями було би більш гармонійне. І не булоб страйків та локавтів. Проклямація стверджує, що робітництво ще далі не є в спроможності заробляти стільки, скільки треба на порядне життя. І все ще маємо мільйони людей без роботи.

БУДЬМО НА СТОРОЖІ СВОБОДИ.

КЛИФ ГЕЙВЕН (Нью Йорк). — Політичний діяч републиканської партії, Освальд Д. Гек, говорив у католицькій літній школі про те, що Америка потребує „політичних скептиків", якіб здоровими очима приглянулися до тих диктаторів, що то заповідають людям „славу, щастя, добробут". Бо саме під такими кличками сьогодні в світі нищать останки людської свободи. Тому, говорив Гек, будьмо в Америці обережні, пильно слідім за тим, що діється у законодавчих тілах, і стіймо таким чином на сторожі свободи.

ЗНОВ БІДА З БАВОВНОЮ.

ВАШИНГТОН. — Бавовняні жнива дописали і знов маємо в Америці бавовняну надвишку. А щоб не дійшло до бавовняного краху, уряд застановляється над позичкою фермерам, яка правдоподібно буде вносити 9 або 10 центів за фунт. Таким робом буде можна вдержати ціну бавовни по 12 центів за фунт.

В АМЕРИЦІ ЩЕ НЕ ТАК ЗЛЕ ЗО СТРАЙКАМИ.

ВАШИНГТОН. — Статистика страйків і робітничих конфліктів з фабрикантами вказує, що тільки в Канаді й у північній Ірландії є їх менше ніж у Злучених Штатах. У всіх інших культурних краях світу є їх куди більше.

ЗАВАЛИЛАСЯ ПЛЯТФОРМА ПІД БЕСІДНИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — У часі, коли виголошувалося кандидатські бесіди в користь судді Магонія як кандидата на демократичну номінацію на посади, завадилася величезна платформа, на якій було коло 200 осіб, а з якої говорили бесідники. Бесідам прислухувалося коло 5,000 осіб. Було це на італійським зібранні в Джексон Вілья Парк, близько Норт Біч. Суддя Магоні був трохи покалічений, як теж покалічилися інші бесідники. Завдяки притомності ума Магонія не було більшших жертв. По тім випадку присутні дали вічували.

НЕ ХОЧУТЬ ВИЗНАВАТИ МАРОК ФРАНКА.

САН ХОСЕ (Коста Ріка). — Уряд Коста Ріки не визнає марок, що були на листах, надісланих з Еспанії, на яких виднівся образ еспанського революційного диктатора Франка. Уряд каже, що це сталося тому, що Міжнародна Почтова Юнія не одобрила таких марок. Листи прийнято як „неоплачені".

ВИПРАВДУЄ ЯПОНІЮ.

НЮ ЙОРК. — Японський генеральний консул у Нью Йорк говорив на радіо, що Японія не бореться з убогим і темним китайським народом, а тільки з „бандитами", якими переповнені т. зв. китайські армії.

НЕСПОДІВАНІЙ УСПІХ КУРСІВ ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКА В ЕДМОНТОНІ.

Курси історії України й історії української культури, що їх розпочав відомий український історик проф. Д. Дорошенко в Едмонтоні (Канада), зустрілися з несподіваним успіхом. Всіх курсантів, що записалися і вчашають на виклади, є до тепер 66. Є ще кілька, що з деяких причин не змогли записатися на початку, але випишуться за день-два, отже число напевно досягне до 70. Велика селя Алберта Каледж, що її винаймлено на виклади, показалася замала.

Курси формально відкрито прилюдно в понеділок, 19-го липня, в салі при Інституті ім. М. Грушевського при співучасті великого числа вчителів і студентів та великого числа громадян міста Едмонтону й околиці. Всіх зібраних на салі було коло 450 до 500 душ. Проф. Дорошенко представив публіці П. І. Лазарович, голови Союзу Українців Самостійників. У вступному викладі проф. Дорошенко заясував мову ментальної заслуги проф. М. Грушевського, як найбільшого історика України. Всі присутні вислухали виклад проф. Дорошенка з заперти віддихом. По викладі приступлено до висівів та до інших практичних справ, що відносилися до курсів.

Склад курсантів дуже інтересний. У ньому зареєстровані майже всі класи нашого громадянства: професіоналісти, вчителі, студенти вищих шкіл і університету, робітники, ремісники, купці і т. п. Є також кілька середнього віку господинь з вищою освітою. Всі дуже захоплені викладами. В курсі також зареєстровані всі важливі українські угруповання в Канаді.

МАТ-ЧУДОТВОРЕЦЬ З ДРОГОБИЧА.

Варшавська поліція арештувала одного мага-чудотворця, який винайняв собі кімнату в готельку на Налевах, куди стягав цілий ряд клієнтів, побираючи по 5 зл. за візиту, а по 20 зл. за „чудодійне ділання". Арештованим магіком виявився мешканець Дрогобича, Анчель Закон.

ЗАЛИШКИ КАЗАРМ РИМСЬКИХ ЛЕГІОНІВ У ВІДНІ.

У Відні підчас канікуляційних праць на Віллінгера-стра-се направили на добре збережені залишки будови з римських часів з 2-го віку по Христа. Ствердили, що це залишки казарм 10-го римського легіону, що стаціонував у давній Віднобоні, на якій звалищах повстав теперішній Відень у роках 110—400. Згадані казарми мають навіть добре збережені улаштування на римський спосіб центрального опігрівання. Праці ведуть далі ще. Досі не направили на монети.

ПОЛЬСЬКІ ПІВОСЕЛИ В ЯВОРІВШИНІ.

Старанням Зв'язку праці обивателської Ковет" у Яворівщині наладнали 10 польських півосел, а старанням Тов. Школи Люд. у самому Яворів аж 7 півосел.

ПРОВОКАЦІЯ ПОСЛА ЖИБОРСЬКОГО.

Бувший посол з Підгаєччини, адвокат Ол. Яворський, отолосив у „Діл" (ч. 165, п. р.) заяву, що в Підгаєччині в останніх місяцях не було ніяких актів терору супроти польського населення. Подані в інтерпеляції посла Жиборського факти усунення державного гербу, чи знищення портрету марш. Підсудського й през. Мосціцького в Мужиліві та Юстинівці в останніх місяцях ч. р. — це звичайний видум.

Убитий командант у Дрищеві перед смертю сам вказав на двох поляків, як виконавців убивства.

НЕ БУДЕ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЗДОРОВИХ ЧОЛОВІКІВ У ЧАСІ ЖИТТЯ.

Здорові чоловіки, голови родин і парубки поверх 18 літ у місті Вінніпегу і 10 інших місцях не передміських муніципалітах не дістануть допомоги в серпні і вересні. Їх родини будуть даліше на допомозі, але діставатимуть менше в часі цих двох місяців.

Причиною стримання допомоги є попит за робітниками по фармах. Дорада Рада Безробіття вислала до дотичних муніципалів повідомлення, що розпорядок той входить у силу 2. серпня.

Робітникам радять зголошуватися до роботи на фарми негайно, щоб їх місце не забрали приїзди з інших сторін Канади.

Звільнені від роботи будуть лиш фізично нездібні до праці на жнивях. Таке звільнення має потвердити сертифікат муніципалу, в якому дотична особа живе. Звіт таких звільнень з іменами й адресами має бути висланий до департаменту публичних робіт 15. серпня, 1. і 15. вересня.

Обчислюють, що в 11 муніципалах буде це дотичити щонайменше 4,000 осіб.

10,000 ЗЛ. ДАЄ МАГІСТРАТ ЗОЛОЧЕВА НА РЕМОНТ

ПОЛЬСЬКОЇ ПІМНАЗІ. Таке ухвалила конференція управи міста Золочева з представниками шкільних властей під проводом візитатора кураторії львівської шкільної округи, Тулей.

САМОВЕВІДСТВО 9-ЛІТНЬОГО ХЛОПЦЯ.

У Мислові, пов. Калущ, повісився 9-літній Микола Товстан. Причиною розпучливого кроку цього хлопчини був страх пред карою, яка ждала його за курення папіроски під стіжком сина.

ПОДВІЙНЕ САМОГУБСТВО.

Дня 28-го липня 18-літня Етельа Акс у Залишках, звязана з Герсоном Аксом, кинулася під проїжджаючий поїзд. Поїзд розторожив їх на кусні. Виявилось, що вони обоє кохалися, а мати Етельа примушувала її вийти за муж за іншого, багатого парубка. Це й була причина подвійного самогубства. При вбитих знайшли два листи, в яких вони прохают батьків простити їм їх учинок і похоронити у весільних одягах в одному гробі.

ЧЕХИ КОНФІСКУЮТЬ МАПИ В ТУРИСТІВ.

Туристи, що переходять на чехословацький бік Карпат, повинні бути пригатовані на те, що контрольні органи чехословацької сторони конфіскують їм туристичні мапи. На основі нових прикордонних приписів у ЧСР, чужинці не можуть мати мап у точнішій поділлі як 1:200,000 під загрозою конфіскації мап. Це відноситься також до мап, що є у книгарському обороті, виданих чехословацьким клубом туристів у скалі 1:75,000 або в скалі 1:100,000, а також мап, перенесених з польської сторони, що видані в скалі 1:100,000.

ВІТРИ ЗАБРАЛИ МІНЕРАЛИ.

Албертійський Пшеничний Гул подав до публичного відомства, які шкоди спричинили по албертійських фармах нещадні буревії. З того звідомлення, підписаного проф. д-ром Віатом, показується, що вітри забрали з кожної секції землі азоту та фосфору вартості \$192,000. Ці шкоди обчислюється в який спосіб: Кожний верхній аль звичайної з цілої секції землі вартує 100,000 тон. Щоб заступити його вартість, треба закупувати штучного навозу за \$192,000.

ПРОДАВ ЖІНКУ.

В околицях містечкості Ка-столяя (Фінляндія) виявився випадок продажу жінки. 60-літній селянин Сальо продав свою 35-літню жінку Іванну робітничкові Льюгрену за 200 марок, бо ця жінка йому змучилася. Сальо взяв гроші за жінку тільки 60 марок, а решту прийняв у товарах на рати. Іванна Сальо не мала нічого проти цієї трансакції й справа ніколи не виявилася би, якби не факт, що вона вродила дитину, яку разом з Льюгреном убила.

РОЗІЗНАВАННЯ ХАРАКТЕРУ КРИЗЬ ТЕЛЕФОН.

Цими днями залишила службу по 43 роках діяльності одна з найвідоміших лондонських телефоністок, А. Кукс. Вона наглядала довгими роками 80,000 телефоністок, вчила їх і контролювала. Притім підчас своєї практики пані Кукс довела до того, що з голосу в телефоні зміє розпізнати характер телефонуючого. При перших словах заклику в телефоні вона зміє ствердити, хто говорить: політик, містечко, промисловець, чи хто інший. Не було випадку, щоб при тім пані Кукс помилилася. П. Кукс каже, що телефони настроюють людей чемніше. Чоловік мусить чекати, аж другий переговорить.

ІСКРА З ПАРОВОЗУ ЗАПАЛИЛА ЗБІЖЖА В ПОЛІ.

Коло залізничної стації в Бучачі зпала іскра з проїжджаючого поїзду на лан ячменю власності А. Біндера. Від іскри занявся ячмінь, а пожежа поширилася на значний простір, загрожуючи околицьним полям. Навколо горючого ячменю викосили широкі пояси збіжжя, що зльокалізовало пожежу, яку вкінці й погасили.

КРИВАВІ ПОДІЇ НА СВЯТІ „ПРОСВІТИ"

ЛЬВІВ. — На святі „Просвіти" в селі Милитичі коло Львова скоїлися між польським і українським населенням криваві події, про які одначе польська влада заборонила писати українській пресі. Написала про те тільки польська преса, даючи, очевидно, тим подіям своє забарвлення. „Джурер Подзенни" пише в тій справі таке: „Село Милитичі коло Львова було минулої неділі свідком кривавого удару між польською й українською молоддю. З нагоди торжества, яке влаштувала там львівська „Просвіта", прибуло до Милитич з околицьних сіл понад 1,000 українських парубків, котрі заховувалися бундючно супроти польської молодости. Внаслідок цього дійшло до масової бійки, в котрій кількадесят осіб по обох сторонах були ранені. Подробиці тих випадків вкриті тайною слідства".

КАРИ НА ЧИТАЛЬНІ.

ЗОЛОЧІВ. — Золочівське староство покарало цілу низку голів „Просвіт" карою від 50 до 200 злотих, із заміною на арешт, за те, що 3-го травня не вивісили на читальнях польських прапорів. Також покарано п'ятеро українських хлопців, у віці від 17 до 20 літ, двома місяцями арештом за те, що вони того дня співали українські пісні.

В СОВЕТАХ РОЗСТРИЛИЛИ ДВІ ЖІНКИ.

МОСКВА. — Воєнний суд у Ленінграді засудив на смерть дві жінки за те, що вони затроювали харч у дитячому заведенні в Сосновській Полянці, внаслідок чого восьмеро дітей захворіло так, що лікарі ледви їх урятували. Крім того советська влада поставила вісьмох високих советських урядовців, між ними секретаря окружної комуністичної партії і голову місцевого виконного комітету, під суд і засудила їх на смерть, за саботаж у хліборобстві, внаслідок чого засів у тих околицях змалів на 3,750,000 акрів. Арендовано також 13 провідників комсомолу, між ними п'ятеро секретарів, за неморальне життя і за брак чуйности супроти „ворогів народу".

ЗАКЛЮЧЕННЯ РОСІЙСЬКО-КИТАЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

НАНКІН (Китай). — Китайський уряд заключив із советським рядом договір про ненапад, на основі якого обі сторони зобов'язалися взаємно на себе не нападати впродовж п'ятиох літ. Поданою до відома про цей договір, китайський уряд пояснив, що в обличчя теперішньої японсько-китайської війни він означає більше моральну піддержку з боку Советів, ніж реальну. Всетаки китайський уряд признає, що він буде мати велике значіння на розвиток подій на Далекому Сході і готов стати „зворотною точкою".

АНГЛІЯ ВИСЛАЛА ГОСТРИЙ ПРОТЕСТ ЯПОНІ.

ЛОНДОН. — Англійський уряд вислав Японії гострий протест з приводу пострілів в Шангаї японськими летунами англійського амбасадора. В протесті говориться, що вчинок японських летунів не є ніяк оправданий, бо навіть коли вони були не знали, що в авті, яка вони обстрілювали, їде англійський амбасадор, то це їх не оправдує, бо вони не повинні взагалі обстрілювати цивільного населення, що не бере участі у війні. Хоч нота є гостра, то вона так уложена, що вказує, що Англія почувалася дані на Далекому Сході зслаба, щоб посунулася далі ніж словний протест.

ТЯЖКІ БОЇ В ЕСПАНІ.

САРАГОСА (Еспанія). — На еспанському фронті в околицях Арагон ведуться між революційними військами і військами червоного уряду завзяті бої. Наступали урядові війська, але їх наступ відбито з тяжкими втратами. Штаб ген. Франка твердить, що ліві втратили біля 15,000 людей в убитих і ранених, а також 30 літаків і відповідну кількість воєнного матеріалу.

ГІТЛЕРІВЦІ ПЛАНУЮТЬ ПРОТИВОЛЬШЕВИЦЬКУ ВИСТАВУ.

БЕРЛІН. — У часі річної конвенції гітлерівської партії в Нюрмбергу мінерство пропаганди влаштує протибольшевицьку виставу, яка матиме на цілі зобразити жорстокі методи большевицької влади, а також загрозю комунізму і способи, якими він підкопує європейську цивілізацію. На виставі буде також окремий відділ для живих, в якому будуть представлені докази напруженої праці живих у користь комунізму.

В ЮГОСЛАВІ У ВУЛИЧНИХ РОЗРУХАХ ПОСТРИЛЕНО 23 ОСОБИ.

ВІДЕНЬ. — У Югославії суспільне схвилювання, що повстало внаслідок заключення конкордату, ще не вопокоїлося. Товпа пробувала розбити віче, на якому мав говорити міністер Янкович. Поліція, охороняючи віче, віддала сальву і вбила три особи, а двадцять ранила.

Edited by Editorial Committee

Permitted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Відомості редакція не відповідає.

Reg. "Свободный Мир" Bergen 4-0237. — Тех. У. Н. Союз: Bergen 4-1016.
H-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Як відомо, в американській пресі з'явилися в останніх часах нарікання і вислови дуже гострого протесту проти Советів, що нібито заманоють людей своєю пропагандою, щоб їхати в Совети і їх оглядати, а потім, там на місці, пускають оглядати Совети: тільки вибранців. Отже до таких „вибранців” належить теж відомий ньюйорський адвокат і один з найвизначніших жидівських провідників — Семюел Унтермайер, що то веде від довгих літ завязку кампанію проти Гітлера і Німеччини за їхнє переслідування жидів. Зазначимо, що ніхто не подивується тому, що Унтермайер, уже як жидівський патріот є проти нацистичної Німеччини чи там Гітлера. І не дубої нічим дивним, колиб Унтермайер, теж як прихильник демократії, був ворогом нацизму, коби тільки добачував він подібного ворога демократизму: і — в большевиків. Та так не є. І саме тому, що він не хоче брати большевиків за ворогів демократії, йому легко було дістатися до Советів. І тому саме він, усапереч осторогам тих, що бували в Советах, давав себе возити чекістам, що виступають як „провідники для подорожників”, і при їх допомозі оглядав „поступ” Советів. І тому саме, оглягнувши підземну залізницю (собей) у Москві, отсей панок, вернувшись до Нью Йорку, прямо не знаходить слів на похвалу Советів, що вибудовували собей, котрий виглядає як „палата”, до якого собей міста Нью Йорку — навіть не вмились. Поминаючи саму хвальбу, цікаве є те, що той великий „демократ”, і великий жидівський провідник та визначний адвокат, що так завжди бідається над долею переслідуваних чи кривджених, коли боронить жидів у Німеччині, — ні на хвилю не застановляється, яким і чим коштом поту і крові побудовано цей собей у Москві. Чи не коштом, подібним до цього, яким будовано в Советах водні канали, підчас будови яких гинули десятки, а то й сотки тисяч бідних робітників — з холоду, голоду і виснаження? І чи не будовано цю „палату” тоді, коли мільйони гинули з голоду? Та такі річі для таких „демократів”, як пан Унтермайер, неважні.

Цей панок, подаючи до американської преси свої подорожні враження, втяв ще одну штуку. Заявив не менше й не більше, а таке, що Совети йдуть таким самим демократичним шляхом, яким ступають такі сусідючі з ними держави, як Швеція, Норвегія, Фінляндія. В Советах надзвичайний поступ, на думку Унтермайера, такий, що годі сумніватись у світлі будучи́сть Советів. У Советах є „революційний поступ” до кращого, а зате Німеччині, за словами Унтермайера, грозить — революція і державний переворот. І як би не було, твердить Унтермайер, то небезпека фашизму є тисячу разів страшнішою від небезпеки комунізму. Ось до такого, досі нечуваного, безглузлого висновку докотився отсей визначний жи́дівський провідник.

(Оповідання).

Одного вечора, в неділю, як звичайно що вечора в неділю, в коршмі сидів Артим Нікешук, Проць Заграй і інші господарі. Сиділи, поливали пиво, пакали люльки і балакали. Заграй розказував, що його брат Дмитро, що раніше служив при еграх, тепер є жандармом, що той Дмитро дістав срібний хрест заслуги.

— За що? — сватки спитали.

— За яку заслугу?

— Гм... за те, що заслужив собі... Що добре робив свою роботу, свою службу.

Наймудрішим при столі був віт. Якби не був наймудрішим, то Заграй би не зробили його вітчим. Вітчим вб'ягнув доброго міщанина, вилуїстив великий клуб диму і промовив:

— При війську і при жандармерії вважають, щоб заслуга була винагороджена... За добру службу дають призначення... Мій шурина Завода також дістав срібний хрест заслуги, коли був фельдфеблем. В цивільній стані не так легко дістати ордер.

— Чому? — спитав Матейко.
— Староста цивіль, а також має ордер. Декан не жовнір, ні взагалі ціварський слуга, а дістав ордер за патріотичну роботу.
Стали вичисляти одного по одному, що були цивілями і такі мали ордери, які в свято, або при будьякій параді завішували на грудях. Тоді всі позирали на них, показували пальцями.
Никешук слухав і мотав собі на вус. Він став міркувати.
— Такий ордер... не зале було би мати. Прийшло би яке свято... нехай що ціварський іменини, або уродини. Я завісив би на груди, повагом ішов би до церкви. По дорозі і в церкві всі ззирались би на мене. А я... будьтоби не бачу цього; будьтоби не знаю, що на моїх грудях виписується така цяцька... що про мої заслуги сам цівсар знає, бо дав мені ордер.
Задумавшись так, Никешук, ні помітивши, як один господар за одним встав від столу і виходив з коршми. Нарешті вийшов і він.

2. Іван Вагилевич.

Присвячуючи нині оці рядки пам'яті другого видатного товариша і співробітника Маркіана Шашкевича, а саме пам'яті Івана Вагилевича, зазначаю агори, що хоч він таксамо, як і Яків Головацький, не витривав до кінця свого життя на шляху національного відродження, вказаним українській суспільності Галичини Шашкевичем, а став дедалі працювати в дусі примирення з поляками, то Вагилевич усетакі заслугує ще й сьогодні на кращу увагу з нашої сторони. Бо можна сказати, що коли Головацький у своєму змаганні прислужитись Москві не забував ніколи про матеріальну сторону своєї зрадницької роботи і згодом таки гаразд розвивав на царських рублях, то Вагилевич являється мені не так розрахованим відступником з погляду на національну ідею — так ось, як двіста-процентний москвофіл Головацький — я радше трагічною жертвою політичних і суспільних обставин того часу, які знищили Його врешті морально й фізично, не давши йому з позиції того боку — нічого.

І тому життєва доля Вагилевича, це, на мою думку, з не одного поляту типова трагедія українського робітника пера.

І з цього погляду, мені Вагилевич, не зважаючи на все, далеко симпатичніший, ніж товстопузий кацап Головацький.

Уроджений д. 2. IX. 1811 р. Ясені Горішнім, калуського пов., де його батько Михайло був священником, — що вмер 1869 р., доживши 92 років! — молодий Іван ще юнаком звертає на себе загальну увагу своїми способностями. Але в нас українців, талант це здебільша обопільний дарунок небес. Бо всякий талант потребує як першої передумови своєї успішного розвитку — часу на спокійне дозрівня і гармонійне вишколення всіх його творчих спромог, тобто таких обставин, які з ніякого погляду не припиняють процесу його внутрішнього розвитку в початковій, отже для того процесу найважливішій стадії життя даної людини. Та в нас ось воно з цього погляду так, що талант уважається чимось, уже таки з першим його виявом — завершеним і скінченим. В нас талантлива людина здебільша вже таки в першій починає своєї творчої активності згортуватись своїм життям.

длантом як уповні застійненням засобом своєї духовності, через що саме це така знаменна і так часто попадаюча поява в нас, що наші, українські, таланти навіть упродовж свого-го ціложиттєвого творчого шляху етапів, якогось яскраво помітного розвитку здебільша не виявляють. Власне тому, що з різних по найбільшій часті соціальними обставинами запропінених причин, не мають змоги, а далі й хоти пекати свій талант дбайливіше і розвивати його по лінії цю-раз кращих можливостей. Наш талант ось трохи не завжди, опинюється, — ще заки в нього гаразд виросли крила — перед вбивчою необхідністю:

Заробляти на хліб.
Отак ось, як Іван Вагилевич.
Після закінчення гімназійної науки в Станіславові, він в р. 1830 як питомець духовної семінарії у Львові став студентом філософічного відділу в університеті, але як такий він більше займався тим, що любив, отже етнографією й історією, внаслідок чого при іспиті з математики перепав і тимчасом місце в семінарії стратив. Отак уже молодиком треба було заробляти на шматочок хліба; а що української преси ще тоді не було ніякої — бо перша українська газета на всій українській території це щойно тижневик „Зоря Галицька” 1848 р.! — то Вагилевич, користуючися своїм знайомством з польськими літератами, нуж був шкварити польські вірші, які Один ляцький „приятель” узявся містити в польським журналі мод, що називався „Дзєннік муд парискіх”, і був редагований кравцем, Томашом Кульчицьким. А той редактор був крім того такий мудрагель, що, або і вовкситий і коза ціла, то він виплатив Вагилевичеві гонорар не готівкою, а кусником сукна — на камізьку! Отакі то гонорари були тоді в нашій славній Галичці... Та Вагилевич устачи не надто спішився з діловою наукою на філософічному відділі, а навпаки. Зазнайомившись з Маркіяном Шашкевичем, він з усіх сил віддався праці для пізнання матеріальної й духовної культури нашого народу. Мандрував нераз у холоді й голоді від села до села, щоб прослідкувати народні звичаї й обичаї та записувати твори усної словесности. Причём і сам учинив від простого народу живої рідної мови тоді, коли вся інтелігентна верхівка нас з нечисленними винятками

говорила в Галичині по польськи або по німецьки, а про свою рідну, збережену простим народом словесність не мала ніякого поняття... І тим-то не диво, коли чуємо, що Вагилевич учився на філософії замість два роки — сім літ (від 1830 до 1837); затеж у міжчасі разом з Головацьким упорядкував в графа Тарновського в Дикові цінний архів, де відкрив цілу низку незвичайно вартісних старих грамот, рукописів і документів. А на основі своїх етнографічних дослідів зміг узяти участь у виданні „Русалик Дністрові”, де на першій місці маємо вибір народних пісень з передмовою Вагилевича, з якого творів тут поміщені ще переспів народного переказу „Мадей” і казка „Жулин і Калина”.

З етнографічними дослідженнями Вагилевича стоять у зв'язку і його мандрівки в Карпатах, де він оглядав печери в Бубнищах, Труханові і в Розгірчу з наміром шукати слідів доісторичних пам'яток будівлі і слов'янських рун, з приводу чого він увійшов у листування з славним чеським фільологом **Шафаріком** та з московським історіографом **Погодіном**. В тім часі імя його було вже доволі відоме в науковому світі чеським, польським і московським як автора цілої низки цінних статей на фольклорні теми та взагалі чоловіка з таким багатим знанням, що ближчі знайомі називали Вагилевича „ходячою енциклопедією”. Особливож знали його з цього погляду й цінили польські літерати, які й хитро вміли використовувати знання і робучу силу Вагилевича для своїх цілей. Він ось через те, що брав участь у виданні „Русалки”, не міг довго діджитись висвячення — так само, як і Головацький! Був під поліційним доглядом та в неласці митрополичого консисторії так, що про якість поштіне місце (як укінчений 1839 р. богослов) не міг покищо й думати. І користувався тому ласкою польського літерата графа Юзефа Борковського, що дав Вагилевичеві в

себе хату, призасобив його в гарні одяг та вдовів по багаті і вечеряючи польської аристократії, вмовляючи притім нашого гоненого богослова, що для польської літератури йому працювати оплатиться, бо Польща — широкий круг, а „руська“ словесність будучи ніякої не має...

Правда — я певний притім, що Вагилевичеві може не конче гарно почувалося і в хаті яляцького графа і в одніні з яляцькі гроші, і в тім польським товаристві, що з таким презирством говоримо собі про „бідних“ Русинів... Але коли ми подумаємо про те, з якою бурдюючого невблаганістю відносилася нашаж такі митрополіча консисторія до авторів „Русалки Дністрової“, і як то навіть характерний і праведний Маркіян кликнув раз у розпуці, що нехай то такв долю, як його (та його товаришів пера) „трім трісне“, то хіба дивуватись нам на те, що виснажений горюванням інтелігентний і палкий вдачею людині вривався іноді терпець?

Отак Вагилевич думав уже про те, щоб при матеріяльній допомозі Погодіна, якому він жертвував за те великий збірник наших колядок і щедрівок до видання, покинути священство і студіювати медицину. Коли тут мамути в митрополичей консторії раптом схамінулися і в р. 1845 рішилась помилувати Вагилевича, призначаючи його притім адміністратором тієї капелянії в Нестячихах, де свогою часу був священником Шашкевич.

І Вагилевич, що в міжчасі одружився, подався зараз туди.

Але події бурхливого 1848 р. не могли захопити живіше такої видатної й спосібної людини, як він, направляючи його, на жаль, у той бік, де гуртувались його польські приятелі, котрі могли здаватися йому буз зна якими добродіями, через їх допомогу тоді, коли свої тільки проскрибували його. Останок з утворенням національної „Головної Руської Ради” заснували поляки й наші польонофіли і зв. „Руський Собор” з метою проитидіати акції

"Руської Ради", і вирішивши видавати свій орган, покликали Вагилевича на його редактора. Тим органом став "Дневник руський", за якого редакцію Вагилевич узався так поквапно, що покинув Нестаничі без ніякого повідомлення декана про свій виїзд, чим свою дальшу священничу кар'єру припиняв раз назавжди. А крім того, якийнісінький північний офіс "Дневника руського" львівчани звичаєм ґрунтовно обрехали Вагилевича. Вони ось обіцяли йому як гонорар 1,200 злр. річно, а позитим як досмертну пенсію 600 злр. на випадок, якщо б журнал перестав виходити. Але після того, як "Дневник" уже з 9 ч. перестав виходити, припинили після збомбардування Львова (2. XI 1848 р.) ген. Гамарштайном таксамо, як "Польська Рада" і "Руський Собор", польські брехуни лишили Вагилевича у Львові без одного сотика в кишені. А крім того стероризували його брехням про здогадну непримирність митрополичої консисторії так, що Вагилевич не відважився піддатися духовному судові за своєю втечу з Нестанич, хоч Головацький утверджував, що такий суд був би був чистою формальністю й одиноким рятунком духовного становища Вагилевича. Отак він, стративши геть голову, перейшов на віру протестантську і дістав незабаром дуже добру посаду кустоса при Осолінеумі, але вже по 9 місяцях нова кураторія музею звільнила його з тієї посади через те, що він був — протестант! Тоді він став жити тільки з чужденної платні, яку мав як перекладач при уберніяльнім уряді. Та незадовго посаду такого перекладача взагалі скасовано, і Вагилевичеві лишилися тільки коректорські заробітки при "Газеті Львівській" та при журналі "Глос". Щойно недовго перед смертю дістав він посаду міського архівара у Львові, на якій то посаді він у неімовірно короткім часі переписав і приготовив до друку більш, ніж 100 оригінальних історичних грамот з митрополичого архіву.

Кожний новий передплатник, що приśle ОДНО-РІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА „СВОБОДУ” в сумі \$6.00 ОДЕБЖИТЬ У ДОДАТКУ КНИЖОК НА СУМУ \$10.00.

По одержанні річної передплати адміністрація „Свободи” негайно вишле такому передплатникові каталог, з якого він вибере собі книжок на згадану суму.

КОРИСТАЙТЕ 3 НАГОДИ И ЗБАГАЧУЙТЕ СВОЕ
ЗНАННЯ ЧИТАННЯМ КНИЖОК.

1950-1951

Але грудна недуга, спричи-
нена ціложиттєвою важкою
працею і горюванням, кинула
його швидко на ложе смерті.
і Вагилевич уже 10. V. 1866
помер, лишивши жінку і дво-
 дітей у крайній біді, причім
багато з його творів не ви-
 дано повною збіркою ще й до
нині.

Як сказано:
Вагилевич — трагічна по-
 стаття. Трагічна долею безта-
 ланного таланту.

— Таку справу треба добре обмірковувати, — думає Никітчук. — Заграй дується і до нас догори так, начебто в нім, не його брат дістав одер. Чи цей Дмитро Заграй тепер не знає що, бо вахмистром служив трицять років? За це трицять років їв добрий хліб і всі його боялися... Дується так, начеб ніхто інший не мав ордеру, або не міг дістати... такий дурень, і такий зарозумілець... Тому, що ордер дістав його брат, він на всіх хоче дивитися згорі... Я би так... Гм... якби так якийсь спосібом я дістав ордер, і Заграй спустив би свей, ні спокірнів би.

— Корша вже була порожня, тож Никітчук встав. Заплатив і поволі, з руками за спиною, з головою похиленою йшов до хати. Ломив собі голову про питанням, якби то д

стати ордер. Коли прийшов до хати, сів на лавці під грушею і далі думав. Нарешті висідав, та рішився покищо не казати нікому.

— Якби я кому сказав, то такий дурень ходив би по селу і чванивсь би тим, що він гадала моя голова... О ні, цього не буде.

Никешук рішився ждати. Аж йому треба буде поїхати до міста, вступити до староства і скаже йому свою гаданку.

Потреба їхати до міста скоро знайшлася, бо залізні облучі бочки на воду поржавіли і потріскали. Бочка розлетілася. Треба було купити нові облучі і набити. Зголосився до староства і сказав, що хоче балакати з самим старостою. В старостві прийнято було до того, що староста тільки з панами балакає, тож еказали Никешукові, щоб ім сказав, чого при-

йшов, або щоб виставити його до дідька. "Никешук" не вступився.

— Я прийшов з такою важною справою, що тільки одному панові старості скажу. Як не впустите мене до нього, то буде біда. Справа піде до самого намісника.

Урядники староста самі не знали, що робити. Староста урядовими справами не журився, як то не були справи великих панів. Староста лише на добре платні комісії їздив, на полювання з панами. В карті грав з панами ніч в ніч і потому довго спав. І тепер ще спав. Никешукові казали пождати, «аж пан староста покінчить вже зачаті справу, також дуже важну».

Коли староста вже встав, йому сказали, що хлоп Никешук наперся з ним балакати. Староста приказав Никешука впустити до себе.

— Що ти мені скажеш?

спитав староста, насупивши брови.

— Коли наш найясніший пан — зачав Никешук — брав від нехриста турка Босну і вислав туди своє військо, щоби кріваво здолавило бунт нехристів, то пішли битися також хлопці з нашого села...

— Ну, то що? — спитав староста, коли Никешук урвав.

— Та то, що неодна мама заплакала за своїм сином.

— Ну, то що?

— Та то, що туди пішли дев'ятнадцять наших хлопців, а не вернувся жаден. Правда, вернулися два, та такі покалічені що до року помиралі.

— Ну, то що? — ще раз спитав староста.

— Та то, що ті наші хлопці покалили свої голови за нашого найяснішого пана цесаря.

Тепер староста вже не став, «ну, то що?». бо не знав, до чого Никешук тягне, кажу-

па на пару років тяжкої втрати.
— Це правда, — сказав, — що тоді багато наших погинуло за найяснішого нашого панця-царя.
— Тож то. Та це було давно. Я тямлю це, бо тоді я вже був парубком, тільки, щоб до війська мене не взяли, бо я був одинак у батька. Я тямлю це, та молодші не тямлять. Вони вже не мають приміру, за яким і вони повинні би йти; що і вони повинні би бути в кожній хвилі готові за свого царя дати своє життя. Щоби самоз-жертва за царя вічно жила в пам'яті народу і пригадувала їм їх святий обов'язок, треба би, гадаю, всім на майдані перед громадським урядом, або ще ліпше, перед церквою поставити великий пам'ятник в честь померлих за царя. Таким способом нашим дітям, нашим внукам і нашим правнукам пам'ятник буде пригадувати, буде їх вчити, який їх патріотичний обов'язок.

(Дальше буде).

Вязничний сторож (до в'язня): — Ви повинні стидатися так поводитися тут в арешті!

Вязень: — То викиньте мене за двері.

**ВСІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ ДЛЯ ВІДДІЛІВ
У НАРОДНОГО СОЮЗУ
ЗАМОВЛЯЙТЕ - - -**

В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ”
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ОПРАВДАНА ЗЛІСТЬ.

„Холера би то взяла таку роботу!“ — кляв один наш громадянин, читаючи пресу, в якій ньюйорський адвокат — і „палитиш“ Унтермайер вихвалює Совети та казав, що вони, „задивившись на чисту і правдиву демократію в Швеції й Норвегії, самі прямують до такого самого демократичного устрою“.

„Агі на нього!“ — вигукував згаданий громадянин. „Совети в жорстокий спосіб за найменшу причину, а то й без причини, розстрілюють людей десятками день у день, а він упевняє, що вони прямують до — правдивої демократії. Совети самі не криють того, що а-рештують та посилюють на смерть навіть письменників, учених і мистців за найменший „ухил“, не говорячи вже про політичних противників, а тут Унтермайер говорить, що в них „демократія“.

„Сталін мордує такі своїх власних товаришів, які будували комунізм, за те тільки, що не погоджуються в дечому з ним, а Унтермайер говорить, що там демократія. Таке говорить цей великий живий-живий провідник. І чи дивуватися, що є поширене переконання, що жиди попірають большевизм?“

САМОГУБСТВО — ЦЕ НЕДУГА.

Після довгих студій, у яких ставлено під обсервацію поверх тисячу пацієнтів з нахилом поповнити самогубство, бостонські лікарі ствердили, що самогубство це психічна недуга, під яку попадає більше жінок ніж чоловіків. Але зате чоловіки „успішніше“ виконують свою постанову. Лікарі ствердили також, що самогубці найрадіше вибирають отруту, а потім світляний газ. Ще далі лікарі ствердили, що рідко хто поповняє самогубство з винним шлуномком, і вкінці, що випадки самогубства в Америці шораз більше зростають.

Далі лікарі ствердили, що цю недугу можна лікувати, але психологічним способом. Передісім, людину, що хоче по-збавити себе життя, треба вміти уважно вислухати. Її дають якісь гадки, що їх вона не має кому висказати. Якби знайшовся якийсь приятель, лікар, або священик, що хотів би уважно вислухати таку людину, то, виговорившись, їй стало б легше і вона закинула гадку самогубства. В тій цілі лікарі навіть піддають план побудувати такі заведення, в яких хворі могли б „виговорюватися“ та вилити з себе ту духову отруту, що розточує їхню душу.

Беручи під увагу нинішні часи, коли кожний має своїх власних клопотів цілу купу й через те не дуже радо хоче вислухувати чужі болі; коли навіть вислухати, то не поважно; така інституція, в якій люди могли б виговорюватися, безперечно здалася б. Вона нагадувала б „духову лазню“, в якій люди прали б брудів свою душу.

ВІРТЕ, АБО НІ.

Якийсь Павло Піскулі з Асбері Парку заявив, що він винайшов такі пігулки, які, коли чоловік їх заже, не дають йому втопитися. Винахідник є хеміком і, видно, в його заяві мусить бути якась частина правди, бо її передрукували найповажніші часописи.

Щоб своїй заяві надати повагу, Піскулі заявив, що неба-вом продемонструє свої пігулки на свому свояку, якому дасть одну з них зажити, а потім скаже йому оставатися довгий час під водою.

ЧИ У ВАШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ Є ТАКІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ?

ЯК НЕМА, ТО ЗАМОВТЕ НА НАСТУПНИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“.

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука (Маємо лише нове видання першої читанки М. Матвійчука з 1935 року).

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для II класу) М. Матвійчука 45 ц.

ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для III класу) М. Матвійчука 45 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для IV класу) М. Матвійчука 45 ц.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей у чотирох частинах з дуже гарними ілюстраціями М. Фар-туха: КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО; ГАЛИЧКО-ВОЛИНЬСЬКА ДЕРЖАВА; КОЗАЧЧИНА; УКРАЇНА В НЕВОЛІ. Це надзвичайно добре видання для вжитку в школах і для дітей. Кожна книжка коштує 20 центів. Ціна за всі чотири книжки разом 75 ц.

КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 50 ц.

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.

ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ з багатьма малюнками і картою, С. Рудницького 75 ц.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії, укладено о. І. Рудовичем 35 ц.

БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ старого і нового завіта, о. д-р Я. Ле-вицького 35 ц.

БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії, о. С. Бі-ленького 35 ц.

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях, о. С. Біленького 50 ц.

РУХОВІ ЗАВАНИ. Декотрі мають пісні 20 ц.

ВЕСЕЛА БАНДУРА, співачок з нотами 20 ц.

МАЛИЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей, видання „Світ Дитини“ 25 ц.

СЕРЕДЧИННИЙ ВІНОЧОК. Визнання святочних бажань для українських дітей: На іменні або уродні матері, батька, дідуся, бабусі, тети, острійка, вуйка, сестри, брата, вчителя, вчительки, товаришки. Також новорічні, великодні і різдвяні побажання. Писемні привітання на Стату Матері і декламації 35 ц.

МАЛИЙ ДЕКЛАМАТОР, збірка віршів до декламацій на вські національні й шкільні свята та обходи. Підбрав і в-порядкував М. Таранюк. Видання „Світ Дитини“ 25 ц.

МЕТОДИКА правопису і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок, списи висловів. Практичний під-ручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Д-р К. Кисельовський. Ціна 65 ц.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука. Ціна 75 ц.

“SVOBODA”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА В УКРАЇНСЬКУ ХАТУ

Недавно принесли старокраєві часописи вістку, що польський прем'єр Славої-Складковський видав уже другий комуні-кат адміністраційним вла-стям, щоб вони поширю-вали книжки серед поль-ського широкого загалу, а навіть щоб закладали всюди бібліотеки та в той спосіб зробили книжку доступною кожному, хто хоче читати. На ту ціль він дозволив брати гро-ші з адміністраційних фондів.

Подано цю новинку, українська преса замічає, що в нас справа з кни-жками зле поставлена, бо нема книжок, або нема кому читати.

Над тою справою ми мусимо всі добре заста-новитися. Але українські читачі в першій мірі му-сять собі з цього добре здати справу, що коли хтось накликає їх до чи-тання і коли вони вкінці куплять та прочитають якусь книжку, то тим вони не зробили якоїсь особли-вої ласки ні цьому часо-писові, що накликав до закупки книжок, ні про-давцеві, ні авторів кни-жки, тільки в першій мірі тим вони зробили добро собі самим.

Бо книжка в сучасних часах є найголовнішим чинником, що освідмляє та вчить людей тисячі різних справ на світі, про які читач не мав би най-меншого поняття, якби не було книжок. Крім того книжка, подаючи людині потрібне знання, через те робить її також здібні-шою до життєвої бороть-би, узброєю її в належну зброю, якою можна здо-бувати собі належне міс-це на землі.

Вкінці, книжка справ-ляє людині велику насолу. Здається, що в Аме-риці так багато нещасли-вих людей тому, що не-вміють читати книжок.

За доброю книжкою мож-на пересидіти годинами, можна перенестися дум-ками у вимріяні краї, мож-на радіти, або сумувати з представленими у книжці характерами, можна ди-витися на їх помилки, або їх розумні потягнення і в той спосіб самому набирати розуму.

Скільки то разів тра-пляється людям в Амери-ці, що знервовані шоден-ною працею, або іншими клопатами, не знають, що з собою робити. Вони йдуть кудись і шукають якоїсь гострої розривки, і часто своє поденервуван-ня топлять у напінках, а-бо в якихсь інших кош-товних забавах, після я-ких і біль у голові і корчі в шлунку і порожні кише-ні. Та найсмішніше те, що хоч чоловік і зле зробив, а проте не знає, кого за-те винувати. Бо фактич-но він не хотів ні впитися, ні гучно забавлятися, тіль-ки хотів десь утопити як-усь невідому тугу, якусь душевну млість, що жене людину, не знати куди, бо в даному середовищі, в даній порі людина не має найменшого задово-лення з життя.

Ось та душевна „млість“, та душевна „ту-га“ за чимсь відмінним, за чимсь невідомим, є та-кож часто причиною люд-ських невдач, є причиною, що людина не може стати економічно на ноги, бо всі гроші, навіть коли впродовж певного часу живе ошадно, потім на-раз усі пропускає.

Це душевна хвороба і вона має різні відміни. Та на неї є одиникий лік: добра книжка.

Життя є досить склад-не. Чоловік має ширшу уяву і бажав більше, ніж можуть йому дозволити його дійсні обставини. Коли він ніяк не може до-сягнути того, що розма-лювала йому його уява,

то він почувається неща-сливо. Колиж однак так буває, що чоловік вповні осягне те, про що мріяв, то тоді повстає ще дивні-ше явище, а саме, ще більше незадоволення. Це один із життєвих закриттів, чи парадоксів. Щастя лю-дини хвилює, доривоче. Позатим це вічне незадо-волення, вічне змагання до чогось іншого, до чо-гось вищого, що дає лю-дині раз насолоду, а раз прикри почування душев-ного болю.

Книжка є тим ліком, що зрівноважує людину і ви-повнює ту віддачу, яка існує між людським ба-жанням і дійсністю. Тому книжка, попри свої прак-тично-наукові прикмети, і хто навчить-ся з неї користати, тому життя стане значно при-ємніше й він перестане шукати якихось гострих розривок та побуджувати, а душевні рани буде ліку-вати її чародійним баль-самом.

Іван Франко про книж-ку сказав:

„Книги — морська глиби-на. Хто пірне в них до дна, Той, хоч і труду мав до-силь, Дивнії перли виносить“.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

СТЕЙПЛТОН, Н. Й.

На Народний Дім у Рогатині.

В лютому ц. р. Марія Дзера, замужня Соколовська, одержала з Рогатина лист з прохан-ням помогти будові Народного Дому в цьому місті. Товари-ства міста Рогатина відбува-ють свої наради по чужих до-мах, тому конечно потребують свого дому, щоб як слід пра-цювати на народній ниві, бо тільки „в своїй хаті, своя пра-да і сила і воля“.

Чоловік Марії, Теодор Со-коловський, і Василь Геба за-няли збіркою між громада-ми місцевості Стейплтон і зібрили \$35, які вислали через „Об'єднання“ до Рогатина.

Жертували: Т. Соколов-ський \$5; по \$2: В. Геба, І. Слободзкий; по \$1: І. Набереж-ний, О. Савіцький, П. Валіга, А. Іванців, М. Кость, А. Рома-нів, І. Геба, В. Гуль, Г. Мона-стирський, Т. Нетреба, П. Рій, В. Карпів, І. Грицак, Г. Райн-гардт, Г. Юрків, В. Федірка, К. Наконечний, М. Московица, П. Телешеский, С. Торбен, А. Ласів, С. Дзера, М. Слободзкий; по 50 ц.: В. Стичак, А. Кривий, Д. Окренкий, І. Корпан, В. Бе-лей; Т. Іванівський 25 ц.

Т. Соколовський.

ЯК ТВОРИЛАСЬ ЯПОНСЬКА АРМІЯ

В Японії, коли вона ще була феодальною держа-вою, не було регулярної народної армії. Були про-вінційні армії: кожний ді-мію, себто феодальний пан, вів до бою своїх самураїв (збройну шляхту). Воєн-не ремесло було виключ-ним привілеєм самураїв, які оддічували з батьків на сина, службу у даїмів або безпосередньо у шо-гунів, справжніх волода-рів Японії у феодальних часах. Найнижчі верстви — хлібороби, ремісники та купці — не мали на-віть права носити зброї.

Поява в 1853 році аме-риканських воєнних ко-раблів у заливі Едо та на-тиск, який американці, а за ними й інші держави зробили на Японію, схви-лювали цілим краєм. Я-понці зрозуміли, що їх батьківщина грозить вели-кою небезпекою, коли якнай-скорше не осягнуть тех-нічних здобутків заходу.

Передісім треба було створити сильну народну оборону. З Японії виїха-ли за кордон на мілітарні студії вищі військові, а з закордону приїхали до Я-понії чужинні інструктори. В 1871. році фельдмар-шал Арітомо Ямагата, після того, як скінчив студії військових організацій в Європі, створив у Токіо перший завязок регуляр-ного військового з давніх са-мураїв провінції Са-цуна, Нагато й Тоса. Перша ця армія на чу-жинний зразок складала-ся з приблизно 10 тисяч воєнків (В 1871. році армія Прусу і Франції мала по 700 до 800 тисяч воєнків). Армія ця звалася „гошім-пей“ себто відділу під ко-мандою цісаря. Ще тогож року перезвали її на „Ко-ночі“, себто цісарська гвардія.

У листопаді 1872 року появився цісарський роз-порядок про народну си-стему бранки. Примус військовий, який обяв-лював не лише дотеперіш-ню військову шляхту, себ-то самураїв, а й увесь на-рід, стрінувся з великими труднощами. Самураї, я-ких монополює досі була військова служба і тому втішалися різними при-вілеями в порівнянні з ін-шими верствами, вважали, що розпорядок про за-гальну бранку шкодить їх честі й інтересам. Також і впливові люди в уряді були проти того, щоб „нижчі“ верстви служили в війську. Ці „нижчі“, вер-стви, на їх думку, зовсім не надавалися до викон-вання військової служби.

Зрештою і серед наро-ду розпорядок про бран-ку викликав зпочатку не-годування. У розпорядку вжито неоглядно висло-ву „жертва крові“, а біль-шість зрозуміла це до-сливно, що муситиме від-дати свою кров для на-родної оборони. Крім того в тому часі стали кружляти чутки, що ба-гато чужинців приїхало до Йокогами по кров до горівки та фарб: все те разом викликало в бага-тьох частинах краю спро-тив проти „жертви кро-ви“. Однак уряд зумів за короткий час дати собі раду і перша бранка до війська дала для япон-ської армії 10 тисяч во-єнків. Пізніше (1872) постійна армія мала вже 36 тисяч воєнків і старшин. Перші воєнні хрестини о-держали японські воєки у війні проти Китаю (1894—1895).

Дальший розвиток мі-

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

ROUND THE WORLD IN CLEVELAND

By Theodore Andrica

The Ukrainian Youth League of North America's fifth congress in Cleveland on September 4, 5 and 6 will be the largest gathering of American born Ukrainian young men and women ever held in this country.

The program of the congress includes choral and dancing festivals with the participants dressed in colorful Ukrainian costumes, a peasant fashion show and the dedication of the Ukrainian Cultural Garden.

Eleven committees, composed of Ukrainian youth of Cleveland, under the general chairmanship of John S. Billy of 1937 Buhrer avenue are making arrangements for the congress.

Business sessions of the congress will be held at Hotel Allerton and the Ukrainian National Home, 2255 W. 14th street. Sport events at 9 a. m. Saturday, September 4, will be held on the field of James Ford Rhodes High School.

A "welcome dance" will be held Saturday night at the Ukrainian National Home. The choral and music festival will take place at 11 a. m. Sunday at the Sherwin-Williams Plaza, of the Great Lakes Exposition.

The Ukrainian Cultural Garden will be dedicated at 9 a. m. Monday, September 6. A formal dinner dance will close the convention Monday night at Hotel Allerton.

The executive committee in charge of the arrange-ments consists of John Billy, chairman; John Bilin-sky, vice chairman; Miss Victoria Balandi, correspond-ing secretary; Miss Mary Mural, recording secretary and Miss Olga Bilous, treasurer.

Chairmen of the other com-mittees are Mrs. Stella Pal-woda, registration; Stephen Herman, dancing; Michael Kozub, reception; Joseph Dolney, entertainment; Miss Mary Lew, housing; Miss Mary Mural, publicity; John Muchlo, track and field; John Wolansky, swimming; John Billy, convention book.

The Rev. Fr. Basil Meren-kow, pastor of SS. Peter and Paul Ukrainian Greek Cath-olic Church; the Rev. Fr. Michael Zaparyniuk, pastor of St. Wladimir's Ukrainian Orthodox Church, and John Voloshen of 3024 W. 12th street are members of the advisory board.

(Cleveland Press, Aug. 19, 1937). Mary Mural.

Всім відомо річ, що одною з найпочитніших книжок є при-годи детективів. Усі їх читають і люблять. Фантом є, що найвизначніші люди, котрі все дуже заняті й багато читають, купують ці книжки, які вони читають для розваги. Як почнете читати пригоди детективів, то вони вас так захоплять, що не покинете їх читати, поки не скінчите.

Книгарня „Свободи“ дає спеціальну оферту на такі детективні новели:

ШЕРЛӨК ГОЛМС ЗНАК ЧОТИРЬОХ НЕЗВИЧАЙНИЙ ЗЛОДИЙ КРІВАВИЙ ШЛЯХ ПЕС БАСКЕРВІЛІВ СУД ЧОТИРЬОХ

Всі вище подані книжки разом можете тепер на-бути у „Свободі“ за \$1.25

“SVOBODA,” 83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

САНАТОРІЯ ДЛЯ ЛИНВІВ.

По французьким південним бережжю, на рівері, заклали два роки тому англійську санаторію під назвою „Пічія Держава“. Сама англійська назва вказує, що санаторія призначена для англійців та американців. І справді санаторія має постійно американських та англійських гостей, які приїжджають там лікуватися.

Річ у цьому, що вони самі не знають своєї недуги, але з санаторії виходять „вилікувані“. Їхнім „лікарем“ є пані Валєнг, яка з медициною не мала нічого спільного, але яка мала голову на карку і пізнала, що тим „хорим“ бракує. А саме пані Валєнг знайшла внаслідок спекуляції мужа в прикрім матеріальнім положенні. З розпуки її муж застрілювався. Вона сама вийшла за позичені у приятельки гроші на ріверу. Тут один багатий хорий мешканець шукав доглядачки. Пані Валєнг згодилася у цього американця і переконалася, що він хорий з безділля. По двох місяцях американець був зовсім здоровий і просив паню Валєнг, щоб вона залишила санаторію і лікувала недужих, таких як він. Пані Валєнг взялася до діла. Задожила санаторію, де її пацієнти від ранку до ночі мусять працювати фізично, це є рубати дрова, возити землю в огороді і т. д. Очевидно, що, змучившись цілоденною працею, не мають часу думати про уроєні недуги. Правдивих хорих пані Валєнг не приймає, тільки різних розніжених життям міліонерів та неробів, на яких інші працюють. Так пані Валєнг, яка каже собі солоно платити, збирав гроші на праці своїх пацієнтів, які збили теж гроші на праці інших, а самі розхворілися з лінивства.

Похвала.
— Чи це мило добре?
— О, дуже добре! Дуже видатне! Можна ним митися раз на чотири дні.
— Ти заручився? Закохався?
— О, не маю слів, щоб висловити мої почування!
— То може буде тобі легше висловити їх у числах?

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ

— написав —
Іван Бугера
66 сторін.
Ціна 30 центів.
Замовляйте в книгарні
„СВОБОДА“,
81-83 GRAND ST. (BOX 346)
JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! ІОНГСТАВН, ОГАЙО, І ОКОЛИЦІ! УВАГА! УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ КЛУБ У ІОНГСТАВН ОГАЙО

ДЕСЯТЬЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

В НЕДІЛЮ, ДНІ 5-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1937 РОКУ.

В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ, 525 W. RAYEN AVENUE.

Початок точно в годині 2-гій пополудні.

В неділю рано по Службі Божій о. С. Мусійчук відправить панахиду за померлих членів в українській православної церкви на Стілтон.

ПРОГРАМА СВЯТА: Відкриття в годині 2-гій пополудні. Опісля **КОНЦЕРТ** Хору „Бадуріст“ української православної парохії під батогом учителя п. Комонського зі Стілтон. — Реферат про значіння Клубів та їх діяльність, виступає адвокат, В. Онішків, з Пінтсбург, Па. — Будуть говорити інші бесідники, місцеві і позамісцеві, опісля **СПІЛЬНА ВЕЧЕРА**.

По скінченню вечірньої танці до пізньої ночі. Орхестра буде грати з Акрон, Огайо. Вступ на Концерт, Вечеру і Баль одного долара від особи, а на самий баль, що лічється в годині 6-гій вечером, чоловіки платять 35 ц., жінки 25 ц. — Комітет свята запрошує Велимишанових Громадян зі Стілтон, Кембел, Джірат, Ворен, Акрон, Клівленд, О., Нью Кессел, Ботлер, Пінтсбург, Па. — Комітет просить та закликає чесних громадян Іонгстава, Братства, Товариства, Сестричтва, Клубів і ввесь український загаль до значаючої участі, за що будемо вам всім щиро вдячні.

Комітет Свята.

НАЙНОВІШІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1938 РІК

Золототерх Кінь.

Гетьман Іван Мазепа.

Ці Календарі повинні знаходитися в кожній українській хаті. Величина календарів 15x20 в прекрасних фарбах з великим календарієм 3x15. Всі свята зазначені чорною, кожний день подано імя святого, пости зазначені рибною і на кожній карті є історичні спомини. — Всі скелари повинні на цей рік для своїх покупок роздавати повні календарі. — Ці календарі можна купити в кожній українській книгарні в Америці. Хто не може дістати від свого агента, або книжника, повних календарів, хай пише впрод до нас на поштову адресу. — З нас є великий склад різного роду календарів і святкових карток. Агенти, скелари і інші хай пишуть по безплатній каталог до: 133-135-137-139-141-143-145-147-149-151-153-155-157-159-161-163-165-167-169-171-173-175-177-179-181-183-185-187-189-191-193-195-197-199-201-203-205-207-209-211-213-215-217-219-221-223-225-227-229-231-233-235-237-239-241-243-245-247-249-251-253-255-257-259-261-263-265-267-269-271-273-275-277-279-281-283-285-287-289-291-293-295-297-299-301-303-305-307-309-311-313-315-317-319-321-323-325-327-329-331-333-335-337-339-341-343-345-347-349-351-353-355-357-359-361-363-365-367-369-371-373-375-377-379-381-383-385-387-389-391-393-395-397-399-401-403-405-407-409-411-413-415-417-419-421-423-425-427-429-431-433-435-437-439-441-443-445-447-449-451-453-455-457-459-461-463-465-467-469-471-473-475-477-479-481-483-485-487-489-491-493-495-497-499-501-503-505-507-509-511-513-515-517-519-521-523-525-527-529-531-533-535-537-539-541-543-545-547-549-551-553-555-557-559-561-563-565-567-569-571-573-575-577-579-581-583-585-587-589-591-593-595-597-599-601-603-605-607-609-611-613-615-617-619-621-623-625-627-629-631-633-635-637-639-641-643-645-647-649-651-653-655-657-659-661-663-665-667-669-671-673-675-677-679-681-683-685-687-689-691-693-695-697-699-701-703-705-707-709-711-713-715-717-719-721-723-725-727-729-731-733-735-737-739-741-743-745-747-749-751-753-755-757-759-761-763-765-767-769-771-773-775-777-779-781-783-785-787-789-791-793-795-797-799-801-803-805-807-809-811-813-815-817-819-821-823-825-827-829-831-833-835-837-839-841-843-845-847-849-851-853-855-857-859-861-863-865-867-869-871-873-875-877-879-881-883-885-887-889-891-893-895-897-899-901-903-905-907-909-911-913-915-917-919-921-923-925-927-929-931-933-935-937-939-941-943-945-947-949-951-953-955-957-959-961-963-965-967-969-971-973-975-977-979-981-983-985-987-989-991-993-995-997-999-1001-1003-1005-1007-1009-1011-1013-1015-1017-1019-1021-1023-1025-1027-1029-1031-1033-1035-1037-1039-1041-1043-1045-1047-1049-1051-1053-1055-1057-1059-1061-1063-1065-1067-1069-1071-1073-1075-1077-1079-1081-1083-1085-1087-1089-1091-1093-1095-1097-1099-1101-1103-1105-1107-1109-1111-1113-1115-1117-1119-1121-1123-1125-1127-1129-1131-1133-1135-1137-1139-1141-1143-1145-1147-1149-1151-1153-1155-1157-1159-1161-1163-1165-1167-1169-1171-1173-1175-1177-1179-1181-1183-1185-1187-1189-1191-1193-1195-1197-1199-1201-1203-1205-1207-1209-1211-1213-1215-1217-1219-1221-1223-1225-1227-1229-1231-1233-1235-1237-1239-1241-1243-1245-1247-1249-1251-1253-1255-1257-1259-1261-1263-1265-1267-1269-1271-1273-1275-1277-1279-1281-1283-1285-1287-1289-1291-1293-1295-1297-1299-1301-1303-1305-1307-1309-1311-1313-1315-1317-1319-1321-1323-1325-1327-1329-1331-1333-1335-1337-1339-1341-1343-1345-1347-1349-1351-1353-1355-1357-1359-1361-1363-1365-1367-1369-1371-1373-1375-1377-1379-1381-1383-1385-1387-1389-1391-1393-1395-1397-1399-1401-1403-1405-1407-1409-1411-1413-1415-1417-1419-1421-1423-1425-1427-1429-1431-1433-1435-1437-1439-1441-1443-1445-1447-1449-1451-1453-1455-1457-1459-1461-1463-1465-1467-1469-1471-1473-1475-1477-1479-1481-1483-1485-1487-1489-1491-1493-1495-1497-1499-1501-1503-1505-1507-1509-1511-1513-1515-1517-1519-1521-1523-1525-1527-1529-1531-1533-1535-1537-1539-1541-1543-1545-1547-1549-1551-1553-1555-1557-1559-1561-1563-1565-1567-1569-1571-1573-1575-1577-1579-1581-1583-1585-1587-1589-1591-1593-1595-1597-1599-1601-1603-1605-1607-1609-1611-1613-1615-1617-1619-1621-1623-1625-1627-1629-1631-1633-1635-1637-1639-1641-1643-1645-1647-1649-1651-1653-1655-1657-1659-1661-1663-1665-1667-1669-1671-1673-1675-1677-1679-1681-1683-1685-1687-1689-1691-1693-1695-1697-1699-1701-1703-1705-1707-1709-1711-1713-1715-1717-1719-1721-1723-1725-1727-1729-1731-1733-1735-1737-1739-1741-1743-1745-1747-1749-1751-1753-1755-1757-1759-1761-1763-1765-1767-1769-1771-1773-1775-1777-1779-1781-1783-1785-1787-1789-1791-1793-1795-1797-1799-1801-1803-1805-1807-1809-1811-1813-1815-1817-1819-1821-1823-1825-1827-1829-1831-1833-1835-1837-1839-1841-1843-1845-1847-1849-1851-1853-1855-1857-1859-1861-1863-1865-1867-1869-1871-1873-1875-1877-1879-1881-1883-1885-1887-1889-1891-1893-1895-1897-1899-1901-1903-1905-1907-1909-1911-1913-1915-1917-1919-1921-1923-1925-1927-1929-1931-1933-1935-1937-1939-1941-1943-1945-1947-1949-1951-1953-1955-1957-1959-1961-1963-1965-1967-1969-1971-1973-1975-1977-1979-1981-1983-1985-1987-1989-1991-1993-1995-1997-1999-2001-2003-2005-2007-2009-2011-2013-2015-2017-2019-2021-2023-2025-2027-2029-2031-2033-2035-2037-2039-2041-2043-2045-2047-2049-2051-2053-2055-2057-2059-2061-2063-2065-2067-2069-2071-2073-2075-2077-2079-2081-2083-2085-2087-2089-2091-2093-2095-2097-2099-2101-2103-2105-2107-2109-2111-2113-2115-2117-2119-2121-2123-2125-2127-2129-2131-2133-2135-2137-2139-2141-2143-2145-2147-2149-2151-2153-2155-2157-2159-2161-2163-2165-2167-2169-2171-2173-2175-2177-2179-2181-2183-2185-2187-2189-2191-2193-2195-2197-2199-2201-2203-2205-2207-2209-2211-2213-2215-2217-2219-2221-2223-2225-2227-2229-2231-2233-2235-2237-2239-2241-2243-2245-2247-2249-2251-2253-2255-2257-2259-2261-2263-2265-2267-2269-2271-2273-2275-2277-2279-2281-2283-2285-2287-2289-2291-2293-2295-2297-2299-2301-2303-2305-2307-2309-2311-2313-2315-2317-2319-2321-2323-2325-2327-2329-2331-2333-2335-2337-2339-2341-2343-2345-2347-2349-2351-2353-2355-2357-2359-2361-2363-2365-2367-2369-2371-2373-2375-2377-2379-2381-2383-2385-2387-2389-2391-2393-2395-2397-2399-2401-2403-2405-2407-2409-2411-2413-2415-2417-2419-2421-2423-2425-2427-2429-2431-2433-2435-2437-2439-2441-2443-2445-2447-2449-2451-2453-2455-2457-2459-2461-2463-2465-2467-2469-2471-2473-2475-2477-2479-2481-2483-2485-2487-2489-2491-2493-2495-2497-2499-2501-2503-2505-2507-2509-2511-2513-2515-2517-2519-2521-2523-2525-2527-2529-2531-2533-2535-2537-2539-2541-2543-2545-2547-2549-2551-2553-2555-2557-2559-2561-2563-2565-2567-2569-2571-2573-2575-2577-2579-2581-2583-2585-2587-2589-2591-2593-2595-2597-2599-2601-2603-2605-2607-2609-2611-2613-2615-2617-2619-2621-2623-2625-2627-2629-2631-2633-2635-2637-2639-2641-2643-2645-2647-2649-2651-2653-2655-2657-2659-2661-2663-2665-2667-2669-2671-2673-2675-2677-2679-2681-2683-2685-2687-2689-2691-2693-2695-2697-2699-2701-2703-2705-2707-2709-2711-2713-2715-2717-2719-2721-2723-2725-2727-2729-2731-2733-2735-2737-2739-2741-2743-2745-2747-2749-2751-2753-2755-2757-2759-2761-2763-2765-2767-2769-2771-2773-2775-2777-2779-2781-2783-2785-2787-2789-2791-2793-2795-2797-2799-2801-2803-2805-2807-2809-2811-2813-2815-2817-2819-2821-2823-2825-2827-2829-2831-2833-2835-2837-2839-2841-2843-2845-2847-2849-2851-2853-2855-2857-2859-2861-2863-2865-2867-2869-2871-2873-2875-2877-2879-2881-2883-2885-2887-2889-2891-2893-2895-2897-2899-2901-2903-2905-2907-2909-2911-2913-2915-2917-2919-2921-2923-2925-2927-2929-2931-2933-2935-2937-2939-2941-2943-2945-2947-2949-2951-2953-2955-2957-2959-2961-2963-2965-2967-2969-2971-2973-2975-2977-2979-2981-2983-2985-2987-2989-2991-2993-2995-2997-2999-3001-3003-3005-3007-3009-3011-3013-3015-3017-3019-3021-3023-3025-3027-3029-3031-3033-3035-3037-3039-3041-3043-3045-3047-3049-3051-3053-3055-3057-3059-3061-3063-3065-3067-3069-3071-3073-3075-3077-3079-3081-3083-3085-3087-3089-3091-3093-3095-3097-3099-3101-3103-3105-3107-3109-3111-3113-3115-3117-3119-3121-3123-3125-3127-3129-3131-3133-3135-3137-3139-3141-3143-3145-3147-3149-3151-3153-3155-3157-3159-3161-3163-3165-3167-3169-3171-3173-3175-3177-3179-3181-3183-3185-3187-3189-3191-3193-3195-3197-3199-3201-3203-3205-3207-3209-3211-3213-3215-3217-3219-3221-3223-3225-3227-3229-3231-3233-3235-3237-3239-3241-3243-3245-3247-3249-3251-3253-3255-3257-3259-3261-3263-3265-3267-3269-3271-3273-3275-3277-3279-3281-3283-3285-3287-3289-3291-3293-3295-3297-3299-3301-3303-3305-3307-3309-3311-3313-3315-3317-3319-3321-3323-3325-3327-3329-3331-3333-3335-3337-3339-3341-3343-3345-3347-3349-3351-3353-3355-3357-3359-3361-3363-3365-3367-3369-3371-3373-3375-3377-3379-3381-3383-3385-3387-3389-3391-3393-3395-3397-3399-3401-3403-3405-3407-3409-3411-3413-3415-3417-3419-3421-3423-3425-3427-3429-3431-3433-3435-3437-3439-3441-3443-3445-3447-3449-3451-3453-3455-3457-3459-3461-3463-3465-3467-3469-3471-3473-3475-3477-3479-3481-3483-3485-3487-3489-3491-3493-3495-3497-3499-3501-3503-3505-3507-3509-3511-3513-3515-3517-3519-3521-3523-3525-3527-3529-3531-3533-3535-3537-3539-3541-3543-3545-3547-3549-3551-3553-3555-3557-3559-3561-3563-3565-3567-3569-3571-3573-3575-3577-3579-3581-3583-3585-3587-3589-3591-3593-3595-3597-3599-3601-3603-3605-3607-3609-3611-3613-3615-3617-3619-3621-3623-3625-3627-3629-3631-3633-3635-3637-3639-3641-3643-3645-3647-3649-3651-3653-3655-3657-3659-3661-3663-3665-3667-3669-3671-3673-3675-3677-3679-3681-3683-3685-3687-3689-3691-3693-3695-3697-3699-3701-3703-3705-3707-3709-3711-3713-3715-3717-3719-3721-3723-3725-3727-3729-3731-3733-3735-3737-3739-3741-3743-3745-3747-3749-3751-3753-3755-3757-3759-3761-3763-3765-3767-3769-3771-3773-3775-3777-3779-3781-3783-3785-3787-3789-3791-3793-3795-3797-3799-3801-3803-3805-3807-3809-3811-3813-3815-3817-3819-3821-3823-3825-3827-3829-3831-3833-3835-3837-3839-3841-3843-3845-3847-3849-3851-3853-3855-3857-3859-3861-3863-3865-3867-3869-3871-3873-3875-3877-3879-3881-3883-3885-3887-3889-3891-3893-3895-3897-3899-3901-3903-3905-3907-3909-3911-3913-3915-3917-3919-3921-3923-3925-3927-3929-3931-3933-3935-3937-3939-3941-3943-3945-3947-3949-3951-3953-3955-3957-3959-3961-3963-3965-3967-3969-3971-3973-3975-3977-3979-3981-3983-3985-3987-3989-3991-3993-3995-3997-3999-4001-4003-4005-4007-4009-4011-4013-4015-4017-4019-4021-4023-4025-4027-4029-4031-4033-4035-4037-4039-4041-4043-4045-4047-4049-4051-4053-4055-4057-4059-4061-4063-4065-4067-4069-4071-4073-4075-4077-4079-4081-4083-4085-4087-4089-4091-4093-4095-4097-4099-4101-4103-4105-4107-4109-4111-4113-4115-4117-4119-4121-4123-4125-4127-4129-4131-4133-4135-4137-4139-4141-4143-4145-4147-4149-4151-4153-4155-4157-4159-4161-4163-4165-4167-4169-4171-4173-4175-4177-4179-4181-4183-4185-4187-4189-4191-4193-4195-4197-4199-4201-4203-4205-4207-4209-4211-4213-4215-4217-4219-4221-4223-4225-4227-4229-4231-4233-4235-4237-4239-4241-4243-4245-4247-4249-4251-4253-4255-4257-4259-4261-4263-4265-4267-4269-4271-4273-4275-4277-4279-4281-4283-4285-4287-4289-4291-4293-429